POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra veřejného práva

Boj proti terorismu prostředky mezinárodního práva

Bakalářská práce

Combating terrorism by means of international law

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. et Mgr. Bohumil Peterka

AUTOR PRÁCE

Vojtěch Plašek

PRAHA

2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 14. 03. 2024

Vojtěch Plašek

Poděkování

Na tomto místě bych rád vyjádřil své upřímné poděkování Mgr. et Mgr. Bohumilu Peterkovi za odborné vedení mé bakalářské práce a za cenné rady, které mi byly poskytnuty během procesu jejího vytváření. Zvláštní díky patří také mé snoubence, která mi byla neustálým zdrojem podpory, motivace a pochopení v průběhu celé doby, co jsem se věnoval vypracování této práce.

ANOTACE

Bakalářská práce *Boj proti terorismu prostřednictvím mezinárodního práva* se zabývá analýzou efektivity mezinárodních právních nástrojů v kontextu boje proti terorismu. Autorka zkoumá aplikaci mezinárodních právních předpisů na specifické případy a upozorňuje na výzvy spojené s jejich implementací a přizpůsobením novým formám terorismu. Práce zdůrazňuje důležitost mezinárodní spolupráce a neustálého rozvoje právních norem pro efektivní boj proti teroristickým hrozbám. Předkládá příspěvky v podobě nových pohledů na složitou problematiku terorismu a mezinárodního práva, přičemž zdůrazňuje nutnost stálé adaptace a inovace v reakci na měnící se bezpečnostní prostředí.

KLÍČOVÁ SLOVA

Mezinárodní právo, boj proti terorismu, právní nástroje, prevence terorismu, ochrana lidských práv, teroristické útoky, rozvoj právních standardů

ANNOTATION

The bachelor's thesis *Combating terrorism by means of international law* examines the effectiveness of international legal instruments in the fight against terrorism. The author analyzes the application of international legal regulations to specific cases, highlighting the challenges associated with their implementation and adaptation to new forms of terrorism. The thesis emphasizes the importance of international cooperation and the continuous development of legal standards for an effective response to terrorist threats. It presents contributions in the form of new insights into the complex issues of terrorism and international law, underscoring the need for ongoing adaptation and innovation in response to the evolving security environment.

KEYWORDS

International law, counter-terrorism, legal tools, terrorism prevention, human rights protection, terrorist attacks, development of legal standards

Obsah

Úvod 7

Použité metody výzkumu 9

1 Teoretická část 10

1.1 Definice, interpretace a historický vývoj terorismu 10

1.2 Mezinárodní právo a terorismus 12

1.2.1 Role mezinárodních smluv a konvencí 13

1.2.2 Přehled klíčových mezinárodních organizací 14

1.2.3 Rozhodnutí mezinárodních smluv a tribunálů 15

1.2.4 Kontroverze a výzvy v protiteroristických opatřeních 16

1.3 Adaptace mezinárodního práva na nové formy terorismu 17

1.3.1 Výzvy přinášené moderními technologiemi 18

1.4 Akademické teorie a přístupy 19

2 Praktická část 21

2.1 Analýza konkrétních případů 21

2.1.1 Zdroje čerpání pro případové studie 22

2.1.2 Rozhodnutí v případu „Prosecutor v. Al Bashir“ 23

2.1.3 Vztah obvinění s mezinárodním právem 24

2.1.4 Analýza mezinárodního právního rámce 25

2.1.5 Rozhodnutí a postupy Mezinárodního trestního soudu 26

2.1.6 Dopad rozhodnutí na boj proti terorismu 27

2.1.7 Výzvy a kontroverze 28

2.1.8 Závěry a implikace pro mezinárodní právo 29

2.2 Úmluva OSN proti financování terorismu 30

2.2.1 Klíčové aspekty a ustanovení Úmluvy 31

2.2.2 Případové studie úspěšné aplikace Úmluvy 32

2.2.3 Výzvy a problémy při implementaci na národní úrovni 33
2.2.4 Dopad Úmluvy na mezinárodní boj proti terorismu 34
2.3 Použití bezpilotních letounů a mezinárodní právo 35
2.3.1 Mezinárodní právní rámec 36
2.3.2 Kontroverze a právní výzvy 37
2.3.3 Analýza konkrétních případů 38
2.3.4 Východiska z analýzy případových studií 39
2.4 Hodnocení právních nástrojů a opatření 40
2.5 Dopad na globální bezpečnost a lidská práva 41
Závěr 43
Reference 47
Seznam zkratek 51

Úvod

Bakalářská práce se zabývá zkoumáním terorismu a jeho interakce s mezinárodním právem, což představuje jedno z nejvíce diskutovaných témat v současné mezinárodní komunitě. V kontextu narůstajících teroristických hrozeb a jejich dopadů na globální bezpečnost se práce snaží objasnit, jak mezinárodní právo a jeho mechanismy přispívají k prevenci a řešení terorismu, přičemž zdůrazňuje význam, aktuálnost a složitost tématu. Zkoumání se opírá o analýzu konkrétních případových studií, které poskytují ucelený pohled na aplikaci mezinárodních právních nástrojů a opatření v boji proti terorismu.

V teoretické části práce jsou představeny základní pojmy, definice terorismu, historický vývoj terorismu a přehled mezinárodních právních dokumentů relevantních pro téma. Důraz je kladen na komplexní pochopení právních, sociálních a politických dimenzí terorismu, stejně jako na význam mezinárodní spolupráce a právních rámů pro jeho efektivní řešení.

Praktická část se zaměřuje na detailní analýzu vybraných případových studií: rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu v případu *„Prosecutor v. Al Bashir“*, implementace Úmluvy OSN proti financování terorismu a použití bezpilotních letounů v kontextu mezinárodního práva. Tyto studie byly zvoleny kvůli jejich reprezentativnosti a schopnosti ilustrovat složitost a výzvy spojené s aplikací mezinárodního práva v reálných situacích, stejně jako kvůli jejich významu pro pochopení dynamiky mezi terorismem a mezinárodním právem.

Struktura práce je navržena tak, že postupně vede čtenáře od teoretického základu k praktické aplikaci, s cílem poskytnout hluboké pochopení zkoumané problematiky. Analytický přístup, založený na pečlivém výběru a interpretaci primárních a sekundárních zdrojů, umožňuje vyvodit relevantní závěry a doporučení pro posílení mezinárodního právního rámce v boji proti terorismu.

Cílem této práce je nejenom analyzovat existující právní nástroje a jejich aplikaci, ale také identifikovat možné mezery a navrhnout způsoby, jak tyto nástroje zdokonalit pro efektivnější boj proti terorismu, přičemž klade důraz na vyvážení mezi zajištěním globální bezpečnosti a ochranou základních lidských práv. Práce přináší nový pohled na výzvy, které představuje terorismus pro

mezinárodní právo, a přispívá k širšímu pochopení nutnosti neustálého vývoje a adaptace právních norem a mechanismů na měnící se charakter teroristických hrozeb.

V práci jsou stanoveny dvě hypotézy. První hypotéza tvrdí, že existující mezinárodní právní nástroje jsou dostatečně efektivní v prevenci a boji proti terorismu, zajišťující přitom ochranu základních lidských práv. Druhá stanovená hypotéza tvrdí, že použití bezpilotních letounů pro zásahy proti teroristickým cílům je v souladu s mezinárodním humanitárním právem a efektivně přispívá k prevenci teroristických útoků bez nadměrného ohrožení civilního obyvatelstva. Tyto hypotézy představují základní výzkumné otázky, které práce řeší, a jsou klíčové pro hodnocení efektivity mezinárodního právního rámce a technologických metod v boji proti terorismu.

Použité metody výzkumu

V bakalářské práci je uplatněna metodologie výzkumu, která umožňuje důkladné zkoumání terorismu a jeho interakce s mezinárodním právem. Teoretická část práce se věnuje komplexnímu zkoumání definice a historie terorismu, analýze role mezinárodních smluv a konvencí, zkoumání úlohy klíčových mezinárodních organizací, právním opatřením proti terorismu, včetně rozhodnutí mezinárodních soudů a tribunálů, a vyhodnocení výzev a kontroverzí, jako je vyvážení bezpečnostních opatření a ochrany lidských práv. Tato část také zahrnuje diskusi o akademických teoriích a přístupech k terorismu a mezinárodnímu právu, poskytující hlubší teoretický základ pro praktickou část práce.

Praktická část práce je zaměřena na hodnocení efektivity mezinárodního práva v boji proti terorismu. Analyzuje konkrétní právní nástroje a opatření implementovaná mezinárodním společenstvím k prevenci a reakci na teroristické aktivity, a zkoumá, jak tato opatření ovlivnila rovnováhu mezi zajištěním bezpečnosti a ochranou lidských práv. Výzkum zahrnuje sběr a analýzu dat, ať už pomocí kvantitativních či kvalitativních metod, což tvoří základ pro formulaci závěrů a doporučení pro budoucí politické a právní strategie. Metodologie zahrnuje popis výzkumných metod, výběr případových studií, analýzu a interpretaci dat, hodnocení právních nástrojů a opatření, dopad na globální bezpečnost a lidská práva, interpretaci výsledků, porovnání s teoretickými základy, závěry a doporučení, a shrnutí hlavních zjištění.

Tato bakalářská práce přistupuje k výzkumu terorismu a mezinárodního práva metodicky, kombinujíc teoretické základy s praktickým výzkumem, což umožňuje hluboké pochopení komplexních vztahů mezi terorismem a jeho regulací na mezinárodní úrovni. Analyzované případové studie, včetně rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu, představují zásadní součást práce, poskytujíc cenný vhled do možností a omezení mezinárodního práva v boji proti terorismu. Práce zdůrazňuje význam pokračujícího rozvoje a posílení mezinárodního práva a jeho institucí pro řešení nejzávažnějších zločinů, které ovlivňují mezinárodní společenství.

1 Teoretická část

Tato část bakalářské práce se zabývá komplexním zkoumáním fenoménu terorismu a jeho vztahu k mezinárodnímu právu. Představuje definice terorismu, historický přehled jeho vývoje a rozličné přístupy k jeho studiu z akademické perspektivy. Dále se věnuje roli mezinárodního práva a mezinárodních organizací v boji proti terorismu, zahrnujíc právní opatření, rozhodnutí mezinárodních smluv a tribunálů, a diskutuje výzvy a kontroverze související s ochranou lidských práv v kontextu protiteroristických opatření. Kapitola také reflektuje vývoj a adaptaci mezinárodního právního rámce v reakci na nové formy terorismu a technologické výzvy, přičemž klade důraz na vyvážení mezi potřebou globální bezpečnosti a ochranou základních práv a svobod.

1.1 Definice, interpretace a historický vývoj terorismu

Terorismus je termín, jehož definice se liší v závislosti na kontextu a perspektivě, a jeho výklad se vyvíjí v čase. Ruby (2002) upozorňuje, že neexistuje jediná definice terorismu, která by získala plnou mezinárodní akceptaci. Existují stovky definic terorismu, které zdůrazňují různé atributy, jako je například politický charakter a zaměření na vytváření strachu. Schmid (2011) přidává další aspekt do definice terorismu, když zmiňuje, že to, zda je čin považován za teroristický, závisí také na kontextu a perspektivě pozorovatele. Interpretace toho, co představuje terorismus, se liší podle různých kultur a politických systémů, což má důležitý dopad na reakce na terorismus a jeho prevenci. Golder a Williams (2004) se zabývají právními definicemi terorismu podle mezinárodního práva. Poukazují na problémy, které vznikají při pokusech o definici terorismu v právním kontextu, a zdůrazňují rozdíly v definicích mezi různými mezinárodními dohodami a konvencemi. Bruce (2013) se zaměřuje na sociální a politické dopady definic terorismu. Upozorňuje na obtíže při oddělování pravdy od dezinformací při výzkumu terorismu a zkoumá, jak různé definice terorismu ovlivňují pochopení a reakce na tento fenomén. Saul (2005) se podrobně věnuje definici terorismu v kontextu Rady bezpečnosti OSN, mapuje historii snah Rady o konfrontaci s terorismem a přispívá k vytváření obyčejových norem týkajících se definice terorismu.

Vymezení termínu

Vymezení termínu terorismus představuje významnou výzvu v akademickém i právním diskurzu, přičemž jeho definice se liší v závislosti na různých kontextech. Terorismus je často vnímán jako akt násilí nebo hrozby násilí, zaměřený proti civilistům s cílem dosáhnout politických, náboženských nebo ideologických změn (Meisels, 2009). Tato definice je však předmětem intenzivních debat a interpretací.

Jedním z klíčových aspektů v definování terorismu je rozlišení mezi akty terorismu a jinými formami násilí, jako jsou zločiny proti lidskosti nebo válečné zločiny. Rozdílné interpretace terorismu v různých právních a politických systémech ukazují na složitost dosažení jednotné definice, která by byla přijatelná na mezinárodní úrovni (Symeonidou-Kastanidou, 2004). V rámci mezinárodního práva se definice terorismu vyvíjí v reakci na měnící se bezpečnostní hrozby a politické klima. Historie terorismu ukazuje, že definice a pochopení tohoto fenoménu se neustále mění a adaptují v závislosti na aktuálních globálních událostech a politických změnách (Saul, 2019).

Diskuse o terorismu také zahrnuje otázky, jako je rozdíl mezi teroristou a bojovníkem za svobodu, což je téma, které vyvolává kontroverze a nabízí různé perspektivy na to, co představuje terorismus a jak by měl být definován a řešen (Ganor, 2002).

Definice terorismu tedy zůstává komplexním a multidisciplinárním úkolem, který vyžaduje zohlednění právních, politických, sociálních a etických aspektů (Richards, 2018). Tato pluralita výkladů ztěžuje formulaci univerzální definice, ale současně poskytuje širší kontext pro pochopení a reagování na teroristické hrozby.

Historický vývoj terorismu

Vývoj terorismu je složitý a mnohovrstevný proces, který sahá hluboko do historie. Terorismus byl vždy ovlivněn kulturními, sociálními a politickými faktory doby, což vedlo k jeho různým formám a manifestacím.

Walter Laqueur ve své práci *„A History of Terrorism“* nabízí hloubkový pohled na hlavní etapy vývoje terorismu a teroristických taktik od jejich počátků až po současnost (Laqueur, 2017). Terorismus je zde chápán jako proměnlivý fenomén, jehož podoba a cíle se vyvíjejí v reakci na změny ve společnosti a mezinárodním prostředí.

William F. Shughart ve svém článku „*An Analytical History of Terrorism, 1945–2000*“ rozebírá moderní historii terorismu od konce druhé světové války až do začátku 21. století. Rozděluje tuto historii do tří vln: terorismus během studené války, vzestup nábožensky motivovaného terorismu a globalizaci terorismu (Shughart, 2006). Tento přístup umožňuje lépe porozumět dynamice terorismu a jeho vývoji.

Bruce Hoffman ve své studii „*Terrorism in History*“ zdůrazňuje, že historické příklady terorismu mohou poskytnout cenné lekce pro současné pochopení tohoto fenoménu. Ukazuje, jak minulé události předznamenaly některé klíčové taktiky a strategie používané teroristy dnes (Hoffman, 2007).

Tyto studie společně poskytují komplexní přehled o historickém vývoji terorismu, poukazujíc na to, že terorismus je stále se měnící a adaptabilní hrozbou, která odráží širší politické, sociální a technologické změny ve společnosti.

1.2 Mezinárodní právo a terorismus

Vztah mezi mezinárodním právem a terorismem je stále více v popředí globálního diskurzu, jelikož mezinárodní společenství hledá efektivní způsoby, jak čelit teroristickým hrozbám s respektem k lidským právům a mezinárodním normám. Základním kamenem tohoto úsilí je rozvoj a uplatňování mezinárodního práva, které definuje terorismus, stanovuje zásady pro jeho prevenci a trestání, a zároveň chrání základní lidská práva a svobody.

Mezinárodní právo v kontextu terorismu se opírá o rozsáhlou síť mezinárodních smluv, konvencí a rezolucí, které se snaží vymezit univerzálně přijatelnou definici terorismu a stanovit rámec pro mezinárodní spolupráci v boji proti této hrozbě. Přestože existuje široká shoda na nezbytnosti globálního řešení

terorismu, dosažení konsenzu o specifické definici terorismu zůstává složité kvůli rozdílným politickým, kulturním a právním perspektivám různých států (Saul, 2019).

Jednou z hlavních výzev v mezinárodním právu je začlenění boje proti terorismu do stávajících právních rámců bez ohrožení mezinárodního humanitárního práva a práv jednotlivců. Sinnar (2019) a Nasution (2018) upozorňují na důležitost zachování rovnováhy mezi bezpečnostními opatřeními a ochranou základních práv, přičemž zdůrazňují potřebu transparentnosti, odpovědnosti a právní jistoty při provádění protiteroristických zákonů a politik.

Mezinárodní právní rámec pro boj proti terorismu zahrnuje také specifické mechanismy pro sledování a hodnocení dodržování mezinárodních závazků jednotlivými zeměmi, včetně rolí mezinárodních organizací jako je Organizace spojených národů (dále jen OSN) a její specializované agentury. Tyto instituce hrají klíčovou roli v koordinaci mezinárodních odpovědí na terorismus, výměně informací a osvědčených postupů, a ve vývoji normativních a operativních nástrojů pro boj proti terorismu s dodržováním mezinárodního práva (Saul, 2019).

Výzvou zůstává adaptace a aktualizace mezinárodního právního rámce tak, aby reflektoval rostoucí sofistikovanost teroristických metod a využití nových technologií, zatímco se zachovává základní lidská práva a svobody. V tomto kontextu je klíčová neustálá práce na vytváření, revizi a implementaci mezinárodních smluv a rezolucí, které adresují specifické aspekty terorismu a posilují mezinárodní právní rámec pro jeho prevenci a potlačení.

1.2.1 Role mezinárodních smluv a konvencí

Mezinárodní smlouvy a konvence hrají zásadní roli v boji proti terorismu, poskytují právní rámec pro mezinárodní spolupráci a koordinaci. Tyto dokumenty umožňují státům sdílet informace, provádět společné vyšetřování a usnadňovat vydávání pachatelů teroristických činů. Zároveň stanovují společné definice a standardy, které pomáhají překonávat jurisdikční a legislativní rozdíly mezi zeměmi.

Například Mezinárodní úmluva pro potlačení financování terorismu a Úmluva o boji proti bombovým útokům jsou klíčové dokumenty, které umožňují státům efektivně spolupracovat v boji proti terorismu (United Nations, 2021).

Na vnitrostátní úrovni země přijímají rozličná legislativní opatření, která definují teroristické činy a stanovují postihy pro jejich pachatele. Kritickou součástí úsilí je rovněž zajištění, aby byla tato opatření v souladu s mezinárodními standardy lidských práv, což zdůrazňuje důležitost transparentnosti a právního dohledu (ECHR, 2021).

V roce 2021 Arnold poukázal na roli Mezinárodního trestního soudu (dále jen ICC) jako nového nástroje pro potlačení terorismu, zdůrazňující význam existujících antiteroristických konvencí a jejich dopad na mezinárodní právo (Arnold, 2021). Tato perspektiva odhaluje, jak mezinárodní smlouvy a konvence přispívají k vytváření univerzálních právních norem pro boj proti terorismu.

Dle Hollise (2020), mezinárodní smlouvy mají stále významnější a důležitější roli v konstrukci mezinárodního práva a mezinárodních vztahů než kdy jindy v historii. Tento trend ukazuje na rostoucí uznání významu mezinárodních dohod jako klíčových nástrojů pro zajištění globální bezpečnosti a ochrany před teroristickými hrozbami.

Saul (2019) zdůrazňuje, jak Spojené státy a další země používají mezinárodní právo a smlouvy jako základ pro svůj boj proti terorismu, přičemž poukazuje na význam mezinárodní spolupráce a multilaterálních dohod pro účinné řešení terorismu v souladu s mezinárodními normami.

Jednou z klíčových výzev je zajistit, aby tyto mezinárodní dohody byly účinně implementovány na národní úrovni a že jsou v souladu s ochranou lidských práv a základních svobod. Tento balanc mezi bezpečností a právy jednotlivců je středobodem současné debaty v mezinárodním právu (Dörr, 2018; Gray, 2018).

1.2.2 Přehled klíčových mezinárodních organizací

Klíčové mezinárodní organizace hrají zásadní roli v koordinaci a provedení globálních opatření proti terorismu. Tyto instituce nejenže poskytují platformu pro mezinárodní spolupráci, ale také stanovují normy a směrnice, koordinují

protiteroristické strategie a podporují sdílení informací mezi státy. Mezi nejvýznamnější mezinárodní organizace v boji proti terorismu patří OSN, Mezinárodní policejní organizace (dále jen INTERPOL) a Evropská unie (dále jen EU).

Organizace spojených národů je na čele mezinárodního úsilí v boji proti terorismu, přičemž vytváří globální rámec pro protiteroristické opatření. Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (dále jen UNODC) hraje klíčovou roli v poskytování technické pomoci členským státům pro boj proti terorismu a ve zlepšování jejich schopností v trestním stíhání teroristů. Kromě toho, Rada bezpečnosti OSN schvaluje rezoluce, které se zaměřují na specifické hrozby terorismu a stanovují závazné povinnosti pro státy v boji proti této hrozbě (Saul, 2019).

INTERPOL, jako největší mezinárodní policejní organizace, podporuje členské státy v boji proti mezinárodnímu terorismu prostřednictvím sdílení zpravodajských informací a koordinace mezinárodních vyšetřování. INTERPOL spravuje globální databáze týkající se teroristů, ukradených dokumentů a teroristických činů, což umožňuje rychlou výměnu informací mezi policejními složkami po celém světě (Hollis, 2020).

EU přijímá společnou politiku v boji proti terorismu, která zahrnuje preventivní opatření, ochranu občanů a infrastruktury, pronásledování teroristů a reakci na teroristické hrozby. Evropská agentura pro správu operační spolupráce na vnějších hranicích (dále jen FRONTEX), Europol a Eurojust jsou klíčové agentury EU, které se podílejí na protiteroristických opatřeních. Tyto agentury usnadňují výměnu informací, koordinují vyšetřování a poskytují podporu při stíhání teroristických činů v rámci EU (Gray, 2018).

Role těchto a dalších mezinárodních organizací v boji proti terorismu je nezbytná pro vytvoření koordinované a účinné globální reakce na teroristické hrozby. Spolupráce, sdílení informací a kolektivní akce jsou klíčové pro předcházení teroristickým činům a ochranu mezinárodního míru a bezpečnosti.

1.2.3 Rozhodnutí mezinárodních smluv a tribunálů

Rozhodnutí mezinárodních soudů a tribunálů mají zásadní význam v kontextu právních opatření proti terorismu, neboť představují aplikaci

mezinárodního práva na konkrétní případy terorismu. Tato rozhodnutí nejenže poskytují důležité právní precedentní hodnoty pro budoucí případy, ale také přispívají k vývoji a vymezení právních norem týkajících se terorismu.

Mezinárodní soudní dvůr (dále jen ICJ), Mezinárodní trestní soud (dále jen ICC) a specializované tribunály, jako je Special Tribunal for Lebanon (dále jen STL) nebo tribunály pro bývalou Jugoslávii (dále jen ICTY) a Rwandu (dále jen ICTR), se zabývají případy, které často zahrnují otázky terorismu nebo činy, které mohou být terorismem kvalifikovány. Rozhodnutí těchto soudů a tribunálů přispívají k objasnění, jak mezinárodní právo vnímá různé aspekty terorismu, včetně jeho financování, podpory, nebo spáchání teroristických činů.

Například, rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu v případu „*Prosecutor v. Al Bashir*“ z roku 2019 demonstruje, jak mezinárodní právo přistupuje k otázce stíhání jednotlivců obviněných z terorismu nebo teroristických činů, v tomto případě prostřednictvím obvinění z válečných zločinů a zločinů proti lidskosti (International Criminal Court, 2019). Tento případ je blíže zkoumán v praktické části bakalářské práce.

Special Tribunal for Lebanon je příkladem tribunálu, který se přímo zabývá terorismem na mezinárodní úrovni. Rozhodnutí v případu „*Prosecutor v. Ayyash et al.*“ z roku 2020 se týkalo atentátu na bývalého libanonského premiéra Rafika Haririho a dalších. Tento případ zdůrazňuje význam mezinárodního práva a tribunálů v potírání terorismu a v poskytování spravedlnosti obětem teroristických činů (Fremuth, 2021).

Rozhodnutí mezinárodních soudů a tribunálů tedy hrají klíčovou roli v definování právních rámců pro boj proti terorismu, poskytují vodítko pro státy v implementaci mezinárodních závazků a posilují mezinárodní právní řád tím, že zajistí, aby byli pachatelé terorismu postaveni před soud.

1.2.4 Kontroverze a výzvy v protiteroristických opatřeních

Výzvy a kontroverze spojené s vyvažováním bezpečnostních opatření a ochrany lidských práv představují jednu z nejpalčivějších otázek v rozebírané oblasti. Zatímco potřeba zajištění veřejné bezpečnosti a ochrany společnosti před

teroristickými hrozbami je nesporná, je rovněž nezbytné zajistit, aby protiteroristická opatření respektovala základní lidská práva a svobody.

Jedním z hlavních bodů diskuse je používání dohledových technologií a masového sběru dat jako prostředku k identifikaci a prevenci teroristických hrozeb. Tyto praktiky často vyvolávají obavy týkající se práva na soukromí a ochrany osobních údajů. Například, v roce 2020 Evropský soud pro lidská práva v případu *„Big Brother Watch and Others v. The United Kingdom“* posoudil zákonnost dohledových programů a konstatoval, že masový sběr komunikačních dat může porušovat právo na soukromí (European Court of Human Rights, 2021).

Další kontroverzní oblastí je používání profilování a monitorování jako nástrojů pro identifikaci potenciálních teroristů. Kritici tvrdí, že tyto praktiky mohou vést k diskriminaci a zneužívání na základě rasy, etnicity, náboženství nebo národního původu, což je v rozporu s mezinárodními normami lidských práv (United Nations, 2021).

V kontextu mezinárodního práva a terorismu je také diskutována otázka detence a vydávání osob podezřelých z terorismu bez řádného soudního procesu. Rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu a dalších soudních institucí zdůrazňují potřebu dodržování právního státu a zásad spravedlivého procesu, i když jsou v sázce národní bezpečnostní zájmy (International Criminal Court, 2019).

Napětí mezi bezpečnostními opatřeními a ochranou lidských práv vyžaduje pečlivé zvážení a vyvážení. Je důležité, aby státy přijímaly protiteroristická opatření s plným respektem k mezinárodním závazkům v oblasti lidských práv a zajišťovaly adekvátní dohled, transparentnost a možnosti opravných prostředků pro jednotlivce postižené těmito opatřeními.

1.3 Adaptace mezinárodního práva na nové formy terorismu

V posledních dekádách se svět setkává s neustálým vývojem teroristických taktik a metod, které vyžadují dynamickou odpověď ze strany mezinárodního práva. Adaptace mezinárodního právního rámce na tyto nové výzvy je klíčová pro udržení jeho relevance a účinnosti v boji proti terorismu.

Jednou z hlavních oblastí, kde se tato adaptace ukazuje, je boj proti financování terorismu. Mezinárodní úmluva o potírání financování terorismu (1999) představuje základní kámen v této oblasti, avšak s nástupem digitálních měn a online platebních platforem se vytvářejí nové cesty pro financování teroristických aktivit, které vyžadují aktualizaci a rozšíření stávajícího právního rámce (Saul, 2019).

Další významnou oblastí jsou kybernetické hrozby a používání internetu pro teroristické účely, včetně náboru, radikalizace a šíření propagandy. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 2396 (2017) reflektuje potřebu mezinárodní spolupráce v boji proti teroristickému obsahu online, přičemž zdůrazňuje roli technologických firem a internetových platforem ve snaze identifikovat a odstranit teroristický obsah (Saul, 2019).

V kontextu adaptace mezinárodního práva je také důležité zdůraznit roli mezinárodní spolupráce a multilateralismu. Jak upozorňuje Sinnar (2019), účinný boj proti terorismu vyžaduje koordinovaný přístup, který překračuje národní hranice a zahrnuje výměnu informací, společné vyšetřovací týmy a vzájemnou právní pomoc.

1.3.1 Výzvy přinášené moderními technologiemi

V návaznosti na předchozí kapitolu o adaptaci mezinárodního práva na nové formy a metody terorismu, podkapitola zaměřená na výzvy přinášené moderními technologiemi, jako jsou bezpilotní letouny, šifrování, a jejich použití teroristy, rozšiřuje tuto analýzu do oblasti, kde technologický pokrok představuje jak příležitosti, tak i hrozby pro globální bezpečnost.

Moderní technologie, zejména bezpilotní letouny a šifrování, nabízejí teroristům nové metody pro plánování a provádění útoků, což klade před mezinárodní právo značné výzvy. Bezpilotní letouny mohou být použity pro přesné útoky na vzdálené cíle bez přímého ohrožení pachatelů, zatímco šifrování umožňuje bezpečnou komunikaci, která se může vyhnout odhalení plánovaných teroristických činů. Tyto technologie tak vyvolávají otázky ohledně suverenity států, odpovědnosti a možnosti mezinárodní právní regulace (Saul, 2019).

Mezinárodní právo se snaží reagovat na tyto výzvy prostřednictvím rozvoje nových norem a dohod. Například, Rada bezpečnosti OSN a další mezinárodní organizace vyzývají k lepší spolupráci a sdílení informací mezi státy, aby bylo možné efektivněji identifikovat a reagovat na hrozby spojené s používáním moderních technologií teroristy. Kromě toho, existují návrhy na aktualizaci mezinárodních úmluv, aby lépe odrážely potřeby současného bezpečnostního prostředí (tamtéž, 2019).

1.4 Akademické teorie a přístupy

Akademické teorie a přístupy k terorismu a mezinárodnímu právu poskytují širokou škálu perspektiv, které se snaží pochopit a analyzovat tento komplexní fenomén. Výzkum v této oblasti zahrnuje interdisciplinární pole, které kombinuje právo, politologii, sociologii, psychologii a další disciplíny, aby prozkoumalo příčiny, dynamiku a důsledky terorismu, stejně jako účinnost různých právních a politických opatření proti němu.

Jedním z klíčových akademických přístupů je teorie „root causes“ (kořenových příčin), která se snaží identifikovat základní sociální, ekonomické, politické a kulturní faktory, jež přispívají k vzniku terorismu. Tento přístup zdůrazňuje, že boj proti terorismu vyžaduje nejen bezpečnostní a právní opatření, ale také adresování hlubších příčin terorismu, jako je chudoba, politická represe, diskriminace nebo mezinárodní konflikty (Crenshaw, 2010).

Další významnou teorií je teorie „new terrorism“ (nového terorismu), která poukazuje na změnu charakteru teroristických hrozeb od konce studené války, zejména s nástupem nábožensky motivovaného terorismu, který je často méně hierarchický, více decentralizovaný a schopný globálního dosahu díky využití moderních technologií a médií (Laqueur, 2001).

V kontextu mezinárodního práva se teoretické diskuse často soustředí na otázky legitimity a účinnosti protiteroristických opatření, včetně napětí mezi státní suverenitou a právem na sebeobranu na jedné straně a ochranou lidských práv a mezinárodními humanitárními zásadami na straně druhé. Tyto debaty zahrnují analýzu, jak mezinárodní právo a jeho instituce mohou přispět k prevenci

terorismu a zároveň zajišťovat dodržování mezinárodních právních norem (Gray, 2018).

Akademické diskuse také zkoumají úlohu mezinárodních a regionálních organizací, jako je OSN nebo EU, v boji proti terorismu, včetně jejich schopnosti stanovovat normy, podporovat spolupráci mezi státy a koordinovat globální reakce na teroristické hrozby (Romaniuk, 2010).

2 Praktická část

Tato část bakalářské práce se zabývá právními nástroji a opatřeními proti terorismu a jejich dopadem na globální bezpečnost a lidská práva. Analyzuje různé přístupy k boji proti terorismu, včetně použití bezpilotních letounů, rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu a Úmluvy OSN proti financování terorismu. Hodnotí efektivitu těchto nástrojů ve světle mezinárodního humanitárního a lidských práv, zdůrazňuje výzvy spojené s jejich implementací a nabízí doporučení pro zlepšení. Diskutuje o potřebě vyvážení bezpečnostních opatření s ochranou základních svobod a práv jednotlivců, zdůrazňuje důležitost transparentnosti, odpovědnosti a mezinárodní spolupráce v boji proti terorismu.

2.1 Analýza konkrétních případů

Tato kapitola se podrobně věnuje třem zásadním případovým studiím, které byly zvoleny kvůli jejich významu a dopadu na mezinárodní boj proti terorismu a ochranu lidských práv. Tyto studie zahrnují rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu v případu *„Prosecutor v. Al Bashir“*, Úmluvu OSN proti financování terorismu (1999) a její implementaci, a použití bezpilotních letounů v kontextu mezinárodního práva. Tyto případy byly vybrány proto, že ilustrují širokou škálu právních, etických a praktických výzev, kterým čelí mezinárodní společenství při snaze o efektivní boj proti terorismu, při současném zajištění dodržování mezinárodního práva a ochrany lidských práv.

Rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu v případu *„Prosecutor v. Al Bashir“* je klíčové pro pochopení role mezinárodního trestního práva v adresování zločinů proti lidskosti a válečných zločinů. Tento případ je příkladem, jak mezinárodní právní systém může být použit k potrestání jednotlivců na nejvyšších úrovních moci za jejich role v mezinárodních zločinech.

Úmluva OSN proti financování terorismu představuje zásadní mezinárodní nástroj pro omezení finančních zdrojů terorismu. Analýza její implementace v různých státech nabízí ucelený pohled na výzvy a úspěchy v globálním úsilí o prevenci teroristických aktivit prostřednictvím finančních sankcí.

Použití bezpilotních letounů a příslušná regulace v rámci mezinárodního práva poukazuje na složitost moderního vedení konfliktů a nutnost vyvážit efektivitu protiteroristických operací s ochranou civilního obyvatelstva a dodržováním humanitárních principů. Tato případová studie odhaluje technologické a právní dilema spojené s novými formami vojenských intervencí.

Prostřednictvím důkladné analýzy těchto případů kapitola poskytuje hluboký vhled do složitostí a nuancí, které charakterizují současný mezinárodní boj proti terorismu, a zdůrazňuje důležitost právního rámce a mezinárodní spolupráce pro jeho účinnost a soulad s principy spravedlnosti a lidských práv.

2.1.1 Zdroje čerpání pro případové studie

Analýza těchto případových studií a teoretické poznatky jsou pečlivě čerpány z primárních a ověřených zdrojů, aby zajistily spolehlivost a validitu prezentovaných informací. Mezi hlavní zdroje, o které je opřeno zkoumání případu „*Prosecutor v. Al Bashir“,* Úmluvy OSN proti financování terorismu a používání bezpilotních letounů, patří dokumenty Mezinárodního trestního soudu (ICC) z roku 2019, který vydal zatykač na Omara Hassana Ahmada Al Bashira, Římský statut Mezinárodního trestního soudu z roku 1998, který představuje základní právní rámec ICC, samotná Úmluva OSN proti financování terorismu z roku 1999 a oficiální dokument vydaný OSN k použití ozbrojených bezpilotních letounů v kontextu boje proti terorismu.

Důležitým zdrojem je také Všeobecná úmluva o potírání a trestání zločinu genocidy, přijatá Organizací spojených národů v roce 1948, která nastiňuje mezinárodní závazky v oblasti prevence genocidy a jejího trestání. Tato dokumentace poskytuje nezbytný právní a historický kontext pro porozumění závažnosti a rozsahu mezinárodních zločinů, stejně jako kladené odpovědnosti na jednotlivce a státy.

Pro analýzu byly klíčové také informace přímo z webů Mezinárodního trestního soudu, zejména detailní záznamy týkající se případu „*Situation in Darfur, Sudan – The Prosecutor v. Omar Hassan Ahmad Al Bashir“*, které poskytují přehled o obviněních, procesním postupu a mezinárodní reakci.

Využití těchto autoritativních zdrojů umožňuje hloubkovou a objektivní analýzu případových studií, zaručuje věrohodnost zjištění a podporuje diskusi o komplexních otázkách spojených s mezinárodním právem, bojem proti terorismu a ochranou lidských práv. Tímto přístupem je zajištěno, že výsledky a doporučení jsou založeny na pevných a ověřených východiscích, což přispívá k serióznosti a relevanci bakalářské práce.

2.1.2 Rozhodnutí v případu „Prosecutor v. Al Bashir“

Omar al-Bashir, bývalý prezident Súdánu, byl klíčovou postavou v dlouhotrvajícím konfliktu v Dárfúru, který vypukl na počátku roku 2003. Jeho vláda byla obviněna z přímé podpory milicí známých jako Janjaweed, které prováděly systematické útoky proti civilním obyvatelům v regionu Dárfúr. Tyto akce vyvolaly mezinárodní obavy ohledně válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a možné genocidy.

Konflikt v Dárfúru se vyznačoval brutálním násilím, masovými vraždami, sexuálním násilím, a nucenými vysídleními, což mělo za následek tisíce mrtvých a miliony lidí, kteří byli nuceni opustit své domovy. Mezinárodní společenství, včetně OSN a ICC, vyjádřilo hluboké znepokojení nad humanitární krizí a vážnými porušeními lidských práv.

V roce 2009 a 2010 vydal ICC dva zatykače na Omara al-Bashira za obvinění z válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a genocidy. Tato rozhodnutí představovala první případ, kdy byl úřadující státní hlava obviněn ICC, což zdůrazňuje závažnost obvinění a významnou roli mezinárodního práva v adresování nejzávažnějších zločinů proti mezinárodnímu společenství.

Přestože Omar al-Bashir odmítal legitimitu ICC a odmítl se soudu podrobit, jeho případ zdůrazňuje důležitost mezinárodního právního rámce pro boj proti beztrestnosti a zajištění spravedlnosti pro oběti válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. Rozhodnutí ICC také představuje významný precedent v mezinárodním právu, který otevírá cestu pro budoucí stíhání jednotlivců na nejvyšších pozicích za jejich roli v mezinárodních zločinech.

2.1.3 Vztah obvinění s mezinárodním právem

Obvinění vznášená proti Omaru al-Bashirovi mají přímý vztah k mezinárodnímu právu a jeho úloze v boji proti terorismu. Válečné zločiny, zločiny proti lidskosti a genocida, z nichž byl al-Bashir obviněn, jsou klasifikovány jako nejzávažnější zločiny podle mezinárodního práva. Tato obvinění vycházejí z Římského statutu ICC, který je základním dokumentem ICC a stanoví jurisdikci, funkčnost a postupy soudu.

Válečné zločiny a zločiny proti lidskosti jsou definovány v mezinárodním právu jako závažná porušení Ženevských konvencí a dalších zásad mezinárodního humanitárního práva, které chrání osoby, jež se neúčastní hostilit, včetně civilistů a válečných zajatců. Obvinění proti al-Bashirovi reflektují zásadu, že jednotlivci, včetně státních představitelů, mohou být stíháni za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, pokud se podílejí na systematickém útoku proti civilnímu obyvatelstvu.

Genocida, další z obvinění vůči al-Bashirovi, je definována ve Všeobecné úmluvě o potírání a trestání zločinu genocidy jako úmyslné zničení, celé nebo části, národní, etnické, rasové nebo náboženské skupiny. V kontextu boje proti terorismu mají tato obvinění význam, protože ukazují na širší závazek mezinárodního společenství postavit před soud ty, kteří se dopustí nejzávažnějších zločinů, včetně teroristických činů, které cílí na civilní obyvatelstvo a záměrně šíří teror a strach.

Vydání zatykačů ICC na al-Bashira a související právní procesy tak demonstrují, jak mezinárodní právo funguje jako klíčový nástroj v globálním úsilí o boj proti terorismu a jeho projevům, jako jsou válečné zločiny, zločiny proti lidskosti a genocida. Tyto akce zdůrazňují zásadu odpovědnosti, podle které musí být jednotlivci, kteří se dopustí těchto zločinů, stíháni a postaveni před soud, bez ohledu na jejich oficiální postavení nebo politickou moc.

V tomto kontextu případ Omara al-Bashira představuje významný milník v uplatňování mezinárodního práva proti nejzávažnějším zločinům a posiluje rámec pro mezinárodní spolupráci v boji proti terorismu a jeho příčinám

a důsledkům, což je v souladu s cíli a záměry mezinárodního společenství chránit lidská práva a podporovat globální bezpečnost.

2.1.4 Analýza mezinárodního právního rámce

V kontextu případu *„Prosecutor v. Al Bashir“* hraje Římský statut ICC klíčovou roli jako základ mezinárodního právního rámce pro stíhání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a genocidy. Přijatý v roce 1998 a vstoupivší v platnost v roce 2002, Římský statut poskytuje právní základ pro fungování ICC a stanoví definice a kritéria pro soudní procesy týkající se nejzávažnějších zločinů, které znepokojují mezinárodní společenství jako celek.

Válečné zločiny, podle článku 8 Římského statutu, zahrnují vážné porušení Ženevských konvencí, jako jsou úmyslné útoky proti civilnímu obyvatelstvu, mučení, brání zajatců a úmyslné způsobení velkých utrpení. Omar al-Bashir byl obviněn z odpovědnosti za válečné zločiny spáchané v kontextu konfliktu v Dárfúru, kde jeho vláda a podporované milice údajně páchaly systematické útoky proti civilistům.

Zločiny proti lidskosti, definované v článku 7 Římského statutu, zahrnují akty jako je vražda, vyhlazení, mučení, znásilnění a jiné formy sexuálního násilí, které jsou spáchány jako součást širokého nebo systematického útoku proti civilnímu obyvatelstvu. V případu al-Bashira byly tyto zločiny údajně prováděny v rámci vládních a milicích kampaní proti etnickým skupinám v Dárfúru.

Genocida, podle článku 6 Římského statutu, je definována jako úmyslné zničení, celé nebo části, národní, etnické, rasové nebo náboženské skupiny. Al-Bashir byl obviněn z genocidy za cílení na etnické skupiny Fur, Masalit a Zaghawa v Dárfúru, což vyvolává otázky ohledně úmyslu „zničit“ tyto skupiny, jak je požadováno pro klasifikaci akce jako genocidy.

Rozhodnutí ICC o vydání zatykače na al-Bashira je precedentním, neboť se jedná o první případ, kdy byl úřadující hlava státu obviněna z genocidy, zločinů proti lidskosti a válečných zločinů podle mezinárodního práva. Tento krok zdůrazňuje závazek mezinárodního společenství bojovat proti beztrestnosti a podporovat zásadu, že nikdo, včetně státních představitelů, není nad právo.

V tomto případě Římský statut a jeho aplikace ICC ukazují na dynamiku a výzvy mezinárodního právního systému v adresování nejzávažnějších zločinů. Zatímco soudní proces proti al-Bashirovi zdůrazňuje potenciál mezinárodního práva v boji proti terorismu a jeho projevům, zároveň reflektuje složitosti mezinárodní politiky a právních procedur spojených s tímto úsilím.

2.1.5 Rozhodnutí a postupy Mezinárodního trestního soudu

ICC pečlivě zkoumal důkazy předložené žalobcem, včetně svědectví očitých svědků, dokumentace o masových hrobech, zpráv o lidských právech a dalších materiálů, které dokumentují rozsáhlé porušování lidských práv a mezinárodního humanitárního práva v Dárfúru. Tyto důkazy byly použity k podpoře obvinění proti al-Bashirovi, ukazujíce na jeho údajnou osobní odpovědnost za válečné zločiny, zločiny proti lidskosti a genocidu.

Postupy ICC ukázaly na významnou úlohu, kterou mezinárodní právo a jeho instituce hrají ve vyšetřování a stíhání mezinárodních zločinů. Důležitým momentem bylo uznání, že zločiny spáchané v Dárfúru přesahují národní jurisdikci Súdánu a mají význam pro mezinárodní společenství jako celek.

Reakce mezinárodního společenství na vydání zatykače na al-Bashira byla smíšená. Zatímco některé státy a mezinárodní organizace vyzdvihly kroky ICC jako krok vpřed v boji proti beztrestnosti, jiné země vyjádřily obavy ohledně politického dopadu tohoto rozhodnutí na stabilitu v Súdánu a regionu. Tato reakce odhaluje složitou rovnováhu mezi principy mezinárodního práva a praktickými politickými realitami.

Stíhání Omara al-Bashira odhalilo řadu výzev a omezení, kterým ICC čelí, včetně otázek jurisdikce, suverenity států a mezinárodní spolupráce. Tyto výzvy zdůrazňují potřebu silné mezinárodní spolupráce a podpory pro účinné fungování ICC. Kromě toho případ zvýrazňuje omezení spojená s vynucováním zatykačů vydávaných ICC, zejména v situacích, kdy obvinění jedinci pokračují ve výkonu moci ve svých zemích.

Analýza těchto aspektů poskytuje hlubší porozumění komplexitě mezinárodního právního rámce v případu *„Prosecutor v. Al Bashir“* a jeho důležitosti pro globální úsilí o boj proti terorismu a jeho projevům, jako jsou

válečné zločiny, zločiny proti lidskosti a genocida. Tato analýza rovněž podtrhuje význam pokračujícího rozvoje a posílení mezinárodního práva a jeho institucí pro řešení nejzávažnějších zločinů, které ovlivňují mezinárodní společenství.

2.1.6 Dopad rozhodnutí na boj proti terorismu

Rozhodnutí ICC o vydání zatykače na Omara al-Bashira představuje významný milník v mezinárodním právním rámci, zejména ve vztahu k boji proti terorismu a stíhání zločinů spáchaných osobami na nejvyšších státních pozicích. Tato kapitola analyzuje dopad tohoto rozhodnutí na mezinárodní právní rámec a diskutuje o precedentu, který vytvořil, a jeho potenciálním dopadu na budoucí stíhání zločinů považovaných za teroristické činy.

Rozhodnutí ICC zdůraznilo zásadní principy mezinárodního práva, včetně odpovědnosti státních představitelů a zásady, že nikdo není nad právo. Tím, že se zaměřil na stíhání al-Bashira, vysokého státního činitele obviněného z válečných zločinů, zločinů proti lidskosti a genocidy, ICC posílil myšlenku, že mezinárodní právo může a mělo by být použito k adresování nejzávažnějších zločinů, bez ohledu na pozici nebo vliv obviněného.

Vydání zatykače na al-Bashira vytvořilo významný precedent v oblasti mezinárodního práva, který může ovlivnit budoucí stíhání jednotlivců na nejvyšších státních pozicích obviněných z podobných zločinů. Toto rozhodnutí ukazuje na ochotu a schopnost ICC postavit se proti beztrestnosti a stíhat ty, kteří jsou odpovědni za závažné zločiny, což může mít odstrašující účinek na ostatní potenciální pachatele.

Rozhodnutí ICC také zdůrazňuje rostoucí význam mezinárodního práva v boji proti terorismu, zejména pokud jde o stíhání teroristických činů spáchaných státními představiteli nebo za jejich podpory. Tento přístup může posílit globální úsilí o boj proti terorismu tím, že zvýší právní odpovědnost a poskytne jasnější rámec pro mezinárodní spolupráci a stíhání.

Přestože rozhodnutí vytváří silný precedent, přináší také řadu výzev, včetně otázek jurisdikce, suverenity a mezinárodní politiky. Budoucí aplikace tohoto precedentu bude záviset na schopnosti mezinárodního společenství a ICC

efektivně spolupracovat a překonávat politické a právní překážky ve stíhání mezinárodních zločinů.

V závěru, rozhodnutí ICC v případu *„Prosecutor v. Al Bashir“* posiluje mezinárodní právní rámec v boji proti terorismu a nastavuje významný precedent pro budoucí stíhání zločinů, které mohou být považovány za teroristické činy. Jeho dopad na mezinárodní právní rámec a boj proti terorismu bude pokračovat v ovlivňování mezinárodního práva a jeho aplikace v nadcházejících letech.

2.1.7 Výzvy a kontroverze

Jak již bylo výše naznačeno, rozhodnutí ICC v případu *„Prosecutor v. Al Bashir“* vyvolalo řadu výzev a kontroverzí, které zdůrazňují složitost uplatňování mezinárodního práva ve vztahu k válečným zločinům, zločinům proti lidskosti a genocidě.

Hlavní jurisdikční výzvou bylo to, že Súdán není stranou Římského statutu, což je zakládající smlouva ICC. ICC získal pravomoc jednat na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN, která předala situaci v Dárfúru soudu podle Kapitoly VII Charty OSN. Tento postup vyvolal debaty o rozsahu jurisdikce ICC a o vztahu mezi suverenitou států a mezinárodním právem.

Rozhodnutí vydat zatykač na úřadujícího hlavu státu bylo vnímáno některými jako precedent s dalekosáhlými politickými důsledky. Kritici tvrdí, že to může komplikovat diplomatické vztahy a mírové procesy, zejména v situacích, kde je dotyčná osoba stále u moci. Tento krok také vyvolal diskusi o rovnováze mezi potřebou spravedlnosti a potřebou politické stability a míru.

ICC čelí kritice za to, že jeho rozhodnutí mohou být vnímána jako selektivní a politicky motivovaná. Některé státy a komentátoři poukazují na to, že ICC se zaměřuje především na africké lídry a zločiny spáchané v Africe, což vyvolává otázky o rovnosti a spravedlnosti v mezinárodním soudním systému. Tato kritika zdůrazňuje potřebu větší transparentnosti a rovnosti v rozhodovacích procesech ICC, aby se zabránilo vnímání politizace.

Rozhodnutí ICC o vydání zatykače na al-Bashira také nastavuje důležitý precedent pro budoucí soudní procesy proti osobám na nejvyšších státních

pozicích. Zatímco tento krok může posílit normy odpovědnosti a boje proti beztrestnosti, také zdůrazňuje potřebu jasného a konzistentního právního rámce pro stíhání mezinárodních zločinů, stejně jako nutnost podpory a spolupráce mezinárodního společenství.

Výzvy a kontroverze, které vyvstaly v důsledku rozhodnutí ICC v případu *„Prosecutor v. Al Bashir“*, přispívají k probíhající debatě o úloze mezinárodního práva v globálním řádu, zejména ve vztahu k boji proti terorismu, válečným zločinům a zločinům proti lidskosti. Tento případ zdůrazňuje složitost mezinárodní spravedlnosti a nutnost vyvážit právní principy s politickou realitou.

2.1.8 Závěry a implikace pro mezinárodní právo

Případ *„Prosecutor v. Al Bashir“* a následné rozhodnutí ICC představují zásadní moment v porozumění úloze mezinárodního práva v boji proti terorismu a v ochraně lidských práv. Tento případ přispívá k rozvoji mezinárodního práva tím, že zdůrazňuje jeho schopnost adresovat akty, které mají nejen charakter válečných zločinů a zločinů proti lidskosti, ale které jsou také často vnímány jako projevy terorismu. Analýza implikací tohoto rozhodnutí pro budoucí vývoj mezinárodního práva ukazuje na možná zlepšení v právních nástrojích a strategiích používaných k boji proti terorismu.

Rozhodnutí ICC v případu al-Bashira demonstruje významné posílení právního mechanismu pro boj proti beztrestnosti za zločiny, které jsou považovány za teroristické akty na mezinárodní úrovni. Zvyšuje se tak důraz na odpovědnost jednotlivců, včetně těch na nejvyšších státních pozicích, a potvrzuje zásadu, že mezinárodní právo má nástroje k jejich stíhání.

Rozhodnutí má potenciál inspirovat další rozvoj mezinárodního práva, zejména ve vztahu k definici terorismu a jeho postihování. Navrhuje, že mezinárodní právo může a mělo by pokračovat v rozšiřování svých mechanismů pro efektivní reakci na teroristické akty, a to i v rámci stávajících struktur, jako jsou Ženevské konvence a protiteroristické úmluvy OSN.

Rozhodnutí podněcuje diskusi o potřebě dalšího vývoje a zlepšení v mezinárodně-právních nástrojích a strategiích pro boj proti terorismu. To zahrnuje potřebu jasnější definice terorismu v mezinárodním právu, zlepšení

mezinárodní spolupráce v trestních věcech a posílení právních rámeců pro ochranu lidských práv během boje proti terorismu.

2.2 Úmluva OSN proti financování terorismu

Úmluva OSN proti financování terorismu, přijatá v roce 1999, představuje zásadní mezinárodně-právní nástroj v reakci na rostoucí potřebu globální koordinace v boji proti terorismu. Tato kapitola se věnuje podrobnému zkoumání této Úmluvy a jejího vlivu na mezinárodní úsilí zaměřené na eliminaci finančních zdrojů terorismu a na výzvy, které přináší její implementace na národní úrovni.

Rozebíraná Úmluva OSN, oficiálně známá jako Mezinárodní úmluva pro potlačení financování terorismu, je klíčovým dokumentem, který představuje kolektivní odezvu mezinárodního společenství na rostoucí hrozbu terorismu a jeho dopadů na globální mír a bezpečnost. Vznik této úmluvy lze považovat za reakci na sérii tragických událostí, které svět zasáhly v devadesátých letech 20. století a které vykreslily terorismus jako jednu z největších výzev současnosti.

Během tohoto desetiletí se svět stal svědkem několika katastrofálních teroristických útoků, které nejenže přinesly nevýslovné utrpení a ztráty životů, ale také přiměly státní i nevládní aktéry k uvědomění si, že tradiční metody boje proti terorismu jsou nedostatečné. Tento posun v povědomí o terorismu jako o transnacionální hrozbě vyvolal tlak na vytvoření nových, efektivních nástrojů, které by adresovaly jeden z klíčových aspektů teroristické infrastruktury – její financování.

Úmluva byla adoptována Valným shromážděním OSN v prosinci 1999 a nabyla účinnosti v dubnu 2002. Jejím primárním cílem je eliminovat financování teroristických aktivit na mezinárodní úrovni tím, že zločin financování terorismu zařazuje mezi trestné činy podle mezinárodního práva a ukládá státům povinnost kriminalizovat takovéto financování ve svých domácích právních řádech.

Přístup Úmluvy je vícevrstevný, sestávající z přímých zákazů proti poskytování nebo shromažďování finančních prostředků s úmyslem použití pro teroristické účely, a vyžaduje od států vytvořit právní, regulační a administrativní rámce pro identifikaci, sledování, zmrazení, zabavení a zabrání finančních zdrojů

teroristům a jejich podporovatelům. Státy jsou rovněž povinny usnadňovat mezinárodní spolupráci tím, že budou sdílet relevantní informace a podporovat vzájemnou právní asistenci.

Úmluva také klade důraz na ochranu lidských práv a zajištění, že opatření proti financování terorismu nesmí být prováděna způsobem, který by porušoval základní svobody a právní principy. Tento aspekt je obzvláště důležitý, vzhledem k tomu, že boj proti terorismu nesmí být použit jako záminka pro omezování práv a svobod.

2.2.1 Klíčové aspekty a ustanovení Úmluvy

Mezinárodní úmluva pro potlačení financování terorismu je kritickým nástrojem, který nabízí komplexní právní rámec pro boj proti teroristickým aktivitám skrze systémové zamezení a potírání jejich financování. Tato kapitola se zabývá klíčovými aspekty a ustanoveními Úmluvy, včetně definice financování terorismu, povinností států a rolí finančních institucí.

Úmluva definuje financování terorismu jako každý úmyslný čin poskytnout nebo shromažďovat finanční prostředky s vědomím, že budou použity k provedení teroristických činů. Tato definice je dostatečně široká, aby pokryla různé formy financování a zároveň dostatečně specifická, aby umožnila identifikaci a stíhání jednotlivců zapojených do těchto aktivit.

Státy, které jsou stranami Úmluvy, jsou povinny vytvořit a prosazovat zákony, které zakazují financování terorismu a stanovují trestní sankce pro ty, kteří se těchto činů dopouštějí. Jsou také vyzývány k zavedení opatření pro sledování, detekci a hlášení podezřelých finančních transakcí, a k posílení právní a institucionální struktury pro boj proti teroristickému financování.

Úmluva zdůrazňuje nutnost pravidelného monitorování finančních institucí, které zahrnuje banky, pojišťovny a další subjekty poskytující finanční služby. Finanční instituce jsou povinny implementovat interní kontroly a procedury pro prevenci a identifikaci podezřelých transakcí a musí spolupracovat s vnitrostátními orgány.

Jedním z kritických ustanovení Úmluvy je mechanismus pro zamrazení a konfiskaci majetku spojeného s terorismem. Úmluva usnadňuje mezinárodní spolupráci při identifikaci a zmrazení finančních prostředků teroristů a poskytuje rámec pro výměnu informací mezi státy, což je zásadní pro účinnou blokaci finančních zdrojů terorismu.

Úmluva tedy představuje základní kámen pro globální úsilí v prevenci a boji proti financování terorismu. Její účinná implementace a prosazování je klíčová pro zajištění bezpečnosti a ochrany před teroristickými hrozbami, a zároveň klade důraz na nutnost ochrany lidských práv a právních principů při provádění protiteroristických opatření.

2.2.2 Případové studie úspěšné aplikace Úmluvy

Několik případů úspěšné aplikace Úmluvy OSN proti financování terorismu v praxi zahrnuje různé situace, kde mezinárodní spolupráce a právní rámce pomohly identifikovat, zmrazit a zabránit finančním tokům teroristickým skupinám:

Aplikace Úmluvy v Evropské unii

Evropská unie přijala Úmluvu a dále ji rozšířila prostřednictvím řady směrnic a nařízení, které posílily právní základ pro boj proti financování terorismu. Například, po útocích 11. září 2001 byla přijata směrnice EU o boji proti praní peněz a financování terorismu, která byla neustále aktualizována a posílena, což výrazně ztížilo teroristům přístup k finančním zdrojům.

Případ *„Holy Land Foundation“* ve Spojených státech

Holy Land Foundation byla americká charitativní organizace, která byla obviněna z financování teroristické organizace Hamas. Tento případ byl jedním z největších soudních řízení týkajících se financování terorismu ve Spojených státech a vedl k odsouzení několika klíčových členů organizace. Byl příkladem úspěšného využití jak národních, tak mezinárodních právních nástrojů, včetně Úmluvy OSN, pro soudní postih financování terorismu.

Úloha Finanční akční skupiny (FATF)

FATF, mezinárodní orgán pro vytváření standardů v boji proti praní peněz a financování terorismu, hraje klíčovou roli v podpoře implementace Úmluvy a dalších mezinárodních norem. FATF pravidelně publikuje seznamy zemí s nedostatečným protiteroristickým právním rámcem a poskytuje doporučení pro zlepšení jejich protiteroristických strategií, což přispělo k několika úspěšným případům zablokování financování teroristických organizací.

2.2.3 Výzvy a problémy při implementaci na národní úrovni

Implementace Úmluvy OSN proti financování terorismu do národních právních systémů představuje značné výzvy, které ovlivňují účinnost globálního boje proti terorismu. Přestože Úmluva poskytuje komplexní mezinárodně-právní rámec pro prevenci a potírání financování teroristických činností, její převod do konkrétních národních zákonů a praxí se setkává s mnoha obtížemi.

Jednou z hlavních výzev je nedostatek zdrojů v některých zemích, který brání efektivnímu sledování, vyšetřování a stíhání případů financování terorismu. Tento problém je obzvláště patrný v rozvojových zemích, kde může být omezená jak finanční, tak technická kapacita státních institucí zabývajících se bojem proti terorismu.

Rozdíly v právních systémech mezi zeměmi také komplikují mezinárodní spolupráci a koordinaci. Úmluva vyžaduje, aby státy přijaly specifické právní opatření proti financování terorismu, ale rozdílné právní tradice a interpretace mohou vést k nekonzistentní aplikaci těchto opatření na národní úrovni. Například, definice terorismu a financování terorismu se mohou lišit, což ztěžuje jednotnou implementaci Úmluvy.

Nedostatečná politická vůle je dalším kritickým faktorem, který může bránit plné implementaci Úmluvy. V některých případech mohou politické zájmy nebo vnější politický tlak ovlivnit rozhodnutí vlád nepřijímat nebo neuplatňovat přísné zákony proti financování terorismu. Tento problém je obzvláště zjevný, když se jedná o citlivé vztahy s jinými státy nebo o obavy z politického odporu uvnitř země.

Navíc existují případy, kdy národní zákony nejsou plně kompatibilní s mezinárodními standardy stanovenými v Úmluvě. Tyto nekompatibility mohou vznikat kvůli rozdílům v právních definicích, postupech pro zmrazení aktiv nebo požadavcích na mezinárodní spolupráci. Tyto rozdíly mohou komplikovat snahy o globální koordinaci a vzájemnou právní pomoc v boji proti financování terorismu.

Tyto výzvy vyžadují pokračující úsilí na mezinárodní i národní úrovni, včetně posílení kapacit, zlepšování právních a regulačních rámců a podporování politické vůle pro účinné uplatňování Úmluvy. Je zásadní, aby mezinárodní společenství poskytovalo podporu a zdroje zemím, které se potýkají s těmito výzvami, a aby se zintenzivnila spolupráce a dialog mezi státy s cílem překonat právní a politické překážky v boji proti financování terorismu.

2.2.4 Dopad Úmluvy na mezinárodní boj proti terorismu

Od svého přijetí v roce 1999 měla Úmluva značný dopad na globální úsilí v prevenci a potírání financování terorismu, což výrazně posílilo mezinárodní právní a finanční rámec v této oblasti.

Úmluva nabídla první univerzální právní definici financování terorismu a stanovila základní povinnosti pro státy v boji proti tomuto fenoménu. Povinnost kriminalizovat financování terorismu v národních právních systémech a zavést odpovídající trestní sankce poskytla nezbytný právní základ pro mezinárodní spolupráci a vzájemnou právní pomoc. Tato standardizace umožnila lepší koordinaci mezi státy při vyšetřování a stíhání osob zapojených do financování teroristických činů.

Úmluva také stimulovala vývoj a implementaci přísnějších regulačních a dohledových mechanismů nad finančními systémy. Požadavky na finanční instituce, aby monitorovaly a hlásily podezřelé transakce, spolu s mezinárodními standardy vyvinutými FATF, výrazně zvýšily schopnost odhalovat a zabránit finančním tokům směřujícím k teroristickým skupinám.

Jedním z nejdůležitějších přínosů Úmluvy je podpora rozšířené mezinárodní spolupráce a výměny informací mezi státy, finančními zpravodajskými jednotkami a mezinárodními organizacemi. Tento aspekt je zásadní pro identifikaci a rozbití

mezinárodních finančních sítí podporujících terorismus a pro blokování přístupu teroristů k finančním zdrojům.

Přestože Úmluva přinesla značné výhody v boji proti financování terorismu, stále existují výzvy spojené s její implementací a efektivitou. Ty zahrnují potřebu další harmonizace národních právních systémů s mezinárodními standardy, řešení problémů s neochotou některých států plně spolupracovat, a adaptaci na nové metody financování terorismu využívající pokročilé technologie a kryptoměny.

Úmluva OSN proti financování terorismu byla a zůstává klíčovým nástrojem v mezinárodním arzenálu proti terorismu. Posílila právní a finanční rámec potřebný pro efektivní boj proti financování teroristických aktivit a podnítila větší mezinárodní spolupráci v této oblasti. Pokračující úsilí o řešení existujících výzev a využívání Úmluvy jako základu pro nové strategie a opatření bude zásadní pro další posílení globálního boje proti terorismu.

2.3 Použití bezpilotních letounů a mezinárodní právo

Používání bezpilotních letounů, běžně označovaných jako drony, v rámci protiteroristických operací se stalo jedním z nejvýznamnějších a zároveň nejkontroverznějších prvků moderního vojenského angažmá. Drony, vybavené schopností provádět přesné údery na velké vzdálenosti, představují strategickou výhodu pro armády po celém světě. Tyto technologie nabízejí možnost eliminovat teroristické cíle s minimálním rizikem pro životy vojáků, což přináší novou dimenzi do vojenských operací.

Avšak s rostoucím využíváním dronů se zvyšují i obavy týkající se etických a právních aspektů jejich nasazení, zejména vzhledem k dodržování mezinárodního humanitárního práva (dále jen IHL) a mezinárodního práva lidských práv (dále jen IHRL). Hlavní otázkou je, jak zajistit, aby byly operace s využitím dronů v souladu se zásadami rozlišování mezi civilisty a bojovníky, minimalizací civilních obětí a zajištěním proporcionality vojenských zásahů.

Mezinárodní humanitární právo, jehož cílem je omezit dopady ozbrojených konfliktů na lidi, stanovuje řadu pravidel a norem, které se musí dodržovat i při

používání bezpilotních letounů. Tyto zásady zahrnují nutnost rozlišování mezi civilním obyvatelstvem a bojovníky a požadavek, aby byly vojenské operace proporcionální a omezené na nezbytně nutnou míru, aby se minimalizovaly civilní ztráty.

Přestože drony mohou teoreticky umožnit přesnější cílení a snížit riziko vedlejších škod, v praxi se objevují případy, kdy jejich použití vedlo k významným civilním obětem. Tyto incidenty vyvolávají otázky týkající se odpovědnosti, transparentnosti a možnosti právního dohledu nad rozhodováním o nasazení dronů. Kritici tvrdí, že nadměrné spoléhání na bezpilotní technologie může vést k "odlidštění" války a snížení prahové hodnoty pro její zahájení, což může mít dlouhodobě negativní dopady na mezinárodní mír a bezpečnost.

Dalším významným problémem je absence jasné mezinárodně-právní regulace specificky adresující používání dronů v ozbrojených konfliktech. Ačkoliv existující právní rámce, jako je Ženevská konvence a další relevantní mezinárodní dohody, poskytují určité směrnice, stále přetrvává potřeba dalšího vývoje a přizpůsobení mezinárodního práva tak, aby reflektovalo technologický pokrok a nové formy vedení války.

V reakci na tyto výzvy je nezbytné, aby mezinárodní společenství usilovalo o vytvoření transparentnějších, přísnějších a univerzálně uznávaných pravidel pro používání bezpilotních letounů. To zahrnuje zlepšení mechanismů pro sledování a hodnocení operací s drony, zvýšení odpovědnosti za porušování mezinárodního práva a podporu dialogu a spolupráce mezi státy s cílem zajistit, že využívání dronů bude sloužit k udržení mezinárodního míru a bezpečnosti, a ne k jejich ohrožení.

2.3.1 Mezinárodní právní rámec

IHL vyžaduje, aby bojující strany rozlišovaly mezi bojovníky a civilním obyvatelstvem a mezi vojenskými cíli a civilními objekty. Bezpodmínečná povinnost neútočit přímo na civilisty je základem IHL, což omezuje možnosti použití bezpilotních letounů pouze na legitimní vojenské cíle. Zásada proporcionality dále vyžaduje, aby škoda způsobená civilistům nebyla nepřiměřená ve srovnání s očekávanou vojenskou výhodou. Tyto zásady jsou

klíčové pro hodnocení legality úderů bezpilotních letounů, přičemž každý útok musí být pečlivě zvážen s ohledem na potenciální civilní ztráty.

IHRL zůstává aplikovatelným i v časech ozbrojených konfliktů a doplňuje IHL tím, že poskytuje ochranu práv jednotlivců. V kontextu používání bezpilotních letounů zásada přiměřenosti nesmí být přehlížena, a i přes technologické schopnosti těchto systémů je nezbytné zajistit, aby použití síly bylo vždy omezeno na minimum nezbytné k dosažení legitimního vojenského cíle.

Přestože právní rámce stanovují jasné zásady, aplikace těchto pravidel na používání bezpilotních letounů není vždy jednoznačná. Státy často čelí kritice za údery, které jsou provedeny v oblastech s vysokou hustotou civilního obyvatelstva, kde je riziko kolaterálních škod výrazně vyšší. Otázky jako identifikace teroristických bojovníků, kteří se mohou schovávat mezi civilisty, nebo hodnocení vojenské výhody oproti možnému riziku pro civilní osoby, jsou předmětem intenzivní debaty a často vedou k obviněním z porušení IHL a IHRL.

2.3.2 Kontroverze a právní výzvy

Používání bezpilotních letounů (dronů) ve vojenských a protiteroristických operacích přináší řadu právních a etických otázek, které jsou předmětem intenzivních mezinárodních debat.

Jednou z hlavních obav vyvolaných používáním dronů je nedostatek transparentnosti v rozhodovacím procesu. Často není jasné, jaké informace byly použity k určení cílů nebo jak bylo rozhodnuto o nutnosti úderu. To vyvolává obavy ohledně možnosti nezávislého přezkoumání a odpovědnosti za rozhodnutí, která mohou mít smrtelné důsledky pro civilisty.

Útoky dronů mají potenciál minimalizovat riziko pro vlastní vojáky a způsobit méně kolaterálních škod ve srovnání s tradičními vojenskými operacemi. Přesto jsou zaznamenány případy, kdy údery dronů vedly k nepřiměřeným civilním ztrátám. Z tohoto důvodu jsou státy, které drony nasazují, vyzývány, aby zvýšily své úsilí o snížení civilních obětí a infrastrukturních škod, což je v souladu s mezinárodními právními normami.

Taktika tzv. „signature strikes“, kdy jsou údery prováděny na základě chování a dalších indikátorů, které naznačují přítomnost teroristů, namísto konkrétní identifikace jednotlivých cílů, vyvolává závažné otázky ohledně jejich zákonnosti. Kritici argumentují, že tento přístup může vést k nesprávné identifikaci cílů a zvyšuje riziko civilních ztrát.

Debaty ohledně používání dronů zvýrazňují potřebu vytvořit robustnější mezinárodní rámec, který bude reflektovat technologické změny ve vedení válek a zároveň ochrání civilní obyvatelstvo a zajistí dodržování mezinárodního práva. Vyzývají k větší spolupráci mezi státy a mezinárodními organizacemi při formulaci pravidel pro nasazení dronů, včetně stanovení jasných kritérií pro jejich používání, procesů zajišťujících odpovědnost a mechanismů pro kompenzaci obětí nespravedlivých útoků. Tato kapitola předkládá analýzu výzev a právních dilemat spojených s používáním bezpilotních letounů a navrhuje směry, kterými by se měla odvíjet budoucí právní regulace v této oblasti.

2.3.3 Analýza konkrétních případů

Pro hlubší pochopení problematiky používání bezpilotních letounů a s ním spojených právních a etických otázek jsou nezbytné případové studie konkrétních incidentů, kde bylo jejich nasazení zpochybněno. Tyto incidenty vyvolaly mezinárodní kritiku a vedly k otázkám týkajícím se dodržování mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva lidských práv.

Údery v Pákistánu

V průběhu boje proti terorismu byly drony použity v Pákistánu k eliminaci hrozeb v odlehlých oblastech. Nicméně, údery často vedly k civilním obětem, což vyvolalo vážné otázky týkající se úrovně zpravodajských informací a přesnosti cílení. V některých případech nebyly cíle úderů jasně identifikovány, což vedlo k mezinárodnímu znepokojení a požadavkům na revizi pravidel zapojení.

Operace v Jemenu

Jemen, postižený dlouhodobým ozbrojeným konfliktem, byl svědkem nasazení dronů v boji proti teroristickým frakcím. Útoky, přestože měly za cíl teroristické vůdce, někdy nezáměrně zasáhly civilisty, včetně žen a dětí. To vedlo

k vážným obavám o dodržování mezinárodních zásad a zvýšenému volání po transparentnosti a odpovědnosti.

Útoky v Somálsku

Somálsko, s trvalou hrozbou ze strany militantní skupiny Al-Shabaab, bylo rovněž terčem úderů dronů. Tyto operace byly zaměřeny na odstranění teroristických prvků, ale opět byly předmětem kritiky kvůli nedostatečnému rozlišování a možnému porušování mezinárodních zákonů, když údery neúmyslně postihly civilní populace.

Výše uvedené případy ilustrují komplexitu vedení moderního boje proti terorismu s využitím pokročilé technologie a zároveň poukazují na potřebu větší regulace, transparentnosti a odpovědnosti. Konkrétní incidenty vedly k vytváření zpráv nevládních organizací, požadavkům na parlamentní přezkumy a mezinárodním výzvám k úplnému přehodnocení politiky používání dronů.

Pro zajištění, že používání dronů bude v souladu s mezinárodním právem a etickými standardy, je nezbytné, aby mezinárodní společenství podporovalo rozvoj jasných právních rámců a zavedlo mechanismy pro jejich efektivní implementaci a dohled. Tato kapitola poukazuje na zásadní výzvy a kontroverze spojené s používáním bezpilotních letounů a zdůrazňuje potřebu pokračujícího mezinárodního dialogu a spolupráce pro zlepšení právních a operačních standardů v této oblasti.

2.3.4 Východiska z analýzy případových studií

Analýza předchozích případových studií poukazuje na důležitost jasných a konzistentních pravidel pro používání bezpilotních letounů v rámci boje proti terorismu. Zároveň zdůrazňuje nutnost ochrany civilního obyvatelstva a dodržování mezinárodního práva. Na základě těchto poznatků je možné formulovat následující závěry a doporučení pro mezinárodní právní komunitu:

Závěry

- Přesnější definice a směrnice: Je zásadní definovat přesné podmínky a okolnosti, za kterých může dojít k použití dronů, včetně stanovení

odpovědnosti za jejich nasazení a jasného vymezení situací, ve kterých je jejich použití považováno za legitimní.

- Transparentnost rozhodování: Vojenská rozhodnutí o úderech drony by měla být transparentní s možností následného přezkumu a kontroly, což zajistí dodržování právních a etických norem a ochranu civilních životů.
- Zvýšení odpovědnosti: Pro případy, kdy dojde k protiprávním úderům nebo nedostatečnému rozlišování mezi bojovníky a civilisty, musí být zavedeny jasné mechanismy pro stíhání a odpovědnost.

Doporučení

- Mezinárodní dialog a spolupráce: Je důležité, aby se státy a mezinárodní organizace zapojily do dialogu za účelem vypracování mezinárodně uznávaných směrnic a dohod týkajících se používání bezpilotních letounů.
- Právní přezkumy a revize: Vzhledem k rychlému technologickému vývoji a měnícím se formám terorismu je třeba pravidelně přezkoumávat a aktualizovat stávající právní rámce, aby byly v souladu s nejnovějšími vývojovými trendy a hrozbami.
- Vzdělávání a osvěta: Vojska a další bezpečnostní složky by měly být pravidelně školeny v oblasti mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva lidských práv, aby plně rozuměly zásadám a omezením spojeným s používáním dronů.
- Kompenzace a opravné prostředky: V případech nespravedlivých úderů by měly být obětem a jejich rodinám poskytnuty spravedlivé a účinné kompenzace.

2.4 Hodnocení právních nástrojů a opatření

Analyzované případové studie v případu Omar al-Bashir, Úmluvy OSN proti financování terorismu a použití bezpilotních letounů, nabízejí cenný vhled do možností a omezení těchto nástrojů.

Rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu v případu Omar al-Bashir zdůraznilo úlohu mezinárodního práva v trestání jednotlivců, kteří jsou odpovědní

za vážné zločiny, včetně terorismu. Zároveň vytvořilo precedent pro stíhání vysokých státních představitelů a zdůraznilo potřebu dalšího vývoje mezinárodního práva pro boj proti terorismu a ochranu lidských práv.

Úmluva OSN proti financování terorismu stanovila mezinárodní právní rámec, jehož cílem je zamezit finančním toky podporujícím teroristické aktivity. Její implementace však ukázala rozdílný stupeň úspěšnosti a výzev při začleňování do národních právních systémů. Zatímco v některých státech došlo k efektivnímu zablokování finančních zdrojů teroristů, jinde byla implementace ztížena nedostatkem zdrojů nebo nejednotností právních systémů.

Použití bezpilotních letounů v protiteroristických operacích přineslo diskusi o rovnováze mezi efektivitou a dodržováním zásad mezinárodního humanitárního práva. I přes jejich schopnost minimalizovat riziko pro vlastní vojenské síly, vyvolalo jejich nasazení obavy ohledně nespravedlivých civilních ztrát a nutnosti lepší regulace a průhlednosti úderů.

Dle provedené analýzy je možné tvrdit, že mezinárodní právní nástroje a opatření jsou zásadní pro boj proti terorismu, avšak jejich účinnost je omezena mnoha faktory, včetně politické vůle, dostupnosti zdrojů a schopnosti mezinárodního společenství reagovat na rychle se vyvíjející technologické a politické prostředí. Pro zvýšení účinnosti těchto nástrojů je nutné zlepšení mezinárodní spolupráce, zajištění soudržnosti a konzistence při implementaci a posílení mechanismů pro kontrolu a odpovědnost.

2.5 Dopad na globální bezpečnost a lidská práva

Vliv právních nástrojů a opatření proti terorismu na globální bezpečnost a ochranu lidských práv je multidimenzionální a komplexní otázka, která zasahuje do širokého spektra mezinárodních aktivit. Tato kapitola je zaměřena na hodnocení dopadu těchto nástrojů z hlediska zvyšování bezpečnosti a ochrany základních práv a svobod jednotlivců.

Při hodnocení dopadu právních opatření na lidská práva nelze přehlížet napětí mezi potřebou bezpečnosti a ochrany osobních svobod. Protiteroristická legislativa a opatření, zatímco jsou nezbytná pro ochranu společnosti, nesmí vést

k neoprávněnému zásahu do práv jednotlivců. To zahrnuje zajištění práva na spravedlivý soudní proces, ochranu osobních údajů a svobodu projevu.

Rozhodnutí Mezinárodního trestního soudu, jako v případě Omara al-Bashira, ukazují na možnost mezinárodního práva zasáhnout až na nejvyšší politické úrovně, posilujíce principy odpovědnosti a spravedlnosti. Přesto je zde výzva v zajištění univerzální jurisdikce a efektivity v stíhání, což je nezbytné pro uplatnění mezinárodní spravedlnosti.

Právní nástroje a opatření mají zásadní dopad na posilování globální bezpečnosti a ochranu lidských práv. Zlepšení mezinárodní spolupráce, vytváření a dodržování jasně definovaných pravidel a zásad, a vývoj účinných kontrolních a odpovědnostních mechanismů jsou nezbytné pro dosažení tohoto cíle. Vyvážení bezpečnostních zájmů a ochrany osobních práv zůstává neustálým úkolem, který vyžaduje pozornost na všech úrovních mezinárodního společenství.

Závěr

V průběhu vypracování bakalářské práce byla potvrzena aktuálnost a význam zkoumané problematiky, která se zaměřuje na analýzu právních nástrojů a jejich aplikace v boji proti terorismu, identifikaci možných mezí a návrhy na zlepšení efektivity těchto nástrojů při zajišťování globální bezpečnosti a ochraně základních lidských práv.

Ve své teoretické části bakalářská práce položila důležité základy pro pochopení komplexního vztahu mezi mezinárodním právem a bojem proti terorismu. Byly pečlivě zkoumány různé mezinárodněprávní nástroje, úmluvy a řízení, které formují globální reakci na terorismus, s důrazem na jejich historický vývoj, principy a aplikaci. Práce detailně rozebrala klíčové dokumenty, jako je Římský statut Mezinárodního trestního soudu a Úmluva OSN proti financování terorismu, zdůrazňující jejich význam pro stanovení právních rámů, které umožňují pronásledování teroristických činů na mezinárodní úrovni.

Byla podána důkladná analýza problematiky používání bezpilotních letounů v kontextu mezinárodního práva, což odhalilo složitost rozhodování mezi vojenskou nutností a ochranou civilních osob v konfliktních oblastech. Tato část práce také poukázala na nezbytnost vyvážení mezi potřebou globální bezpečnosti a ochranou základních lidských práv a svobod, což představuje jednu z největších výzev současného mezinárodního práva v boji proti terorismu.

Z teoretické perspektivy bylo zdůrazněno, že i přes existenci komplexního a rozsáhlého mezinárodněprávního rámce, stále existují významné výzvy a mezery, které je třeba řešit. Práce přitom vyzdvihla význam neustálého vývoje a adaptace právních norem a mechanismů, které musí odpovídat měnícímu se charakteru teroristických hrozeb.

V praktické části práce byla provedena podrobná analýza konkrétních případových studií, které ilustrovaly aplikaci mezinárodního práva v boji proti terorismu a odhalily klíčové výzvy a mezery v existujících právních nástrojích. Analýza případu „*Prosecutor v. Al Bashir*“ od Mezinárodního trestního soudu poukázala na složitosti a omezení spojená s uplatňováním mezinárodního práva v praxi, zejména v kontextu imunity státních hlav a problémů s vynutitelností

mezinárodních zatykačů. Studie Úmluvy OSN proti financování terorismu (1999) a její implementace zase zdůraznila význam mezinárodní spolupráce a potřebu unifikovaných norem pro účinné stíhání financování terorismu. Diskuse o použití bezpilotních letounů a mezinárodního práva přinesla do popředí dilema mezi efektivitou protiteroristických operací a dodržováním mezinárodně právních zásad, jako je zásada proporcionality a ochrana civilního obyvatelstva.

Tato část práce systematicky zkoumala a srovnávala výše zmíněné případy, čímž přinesla nový pohled na právní a etické výzvy spojené s bojem proti terorismu. Z výzkumu vyplývá, že i přes pokrok v mezinárodním právu a jeho schopnost adresovat teroristické hrozby, stále existují zásadní mezery ve vynutitelnosti, kooperaci a ochraně lidských práv, které vyžadují další pozornost a rozvoj. Výsledky práce tak přispívají k širšímu pochopení komplexního vztahu mezi mezinárodním právem a bojem proti terorismu, ukazují na potřebu kontinuálního vývoje a adaptace mezinárodněprávních nástrojů na měnící se charakter a metody terorismu a zdůrazňují význam zachování základních lidských práv a principů právního státu při těchto snahách.

V rámci této bakalářské práce byly stanoveny dva hlavní cíle, které odrážely ambice autora přispět k hlubšímu pochopení a analýze mezinárodněprávních nástrojů v boji proti terorismu, zvláště s ohledem na ochranu základních lidských práv a udržení mezinárodního míru a bezpečnosti. Bylo vyhodnoceno, že první hypotéza, tvrdící existující efektivitu mezinárodních právních nástrojů v prevenci a boji proti terorismu při zajišťování ochrany základních lidských práv, byla částečně vyvrácena. Práce odhalila určité mezery a omezení současných právních nástrojů, které nedovolují plně reagovat na dynamickou a vývojově proměnlivou povahu teroristických hrozeb. Zatímco některé právní mechanismy a dohody přispívají k efektivní prevenci a reakci na terorismus, jejich implementace a dodržování v praxi zůstávají nekonzistentní a často nedostatečné.

Druhá hypotéza, týkající se použití bezpilotních letounů pro zásahy proti teroristickým cílům jakožto prostředku souladu s mezinárodním humanitárním právem a efektivního přínosu k prevenci teroristických útoků bez nadměrného ohrožení civilního obyvatelstva, byla rovněž částečně vyvrácena. Analýza

konkrétních případů a relevantní právní teorie ukázala, že ačkoliv použití bezpilotních letounů může být teoreticky v souladu s principy mezinárodního humanitárního práva, v praxi je často provázeno vážnými obavami ohledně civilních ztrát a nedostatečné transparentnosti a odpovědnosti. Tato zjištění naznačují, že existuje zásadní potřeba dalšího vývoje a přizpůsobení právních norem, aby odpovídaly technologickému pokroku a zajišťovaly ochranu civilního obyvatelstva v souladu s mezinárodním právem.

Naplnění stanovených cílů této práce bylo dosaženo. Přestože nebylo možné plně potvrdit obě hypotézy, práce přinesla důležitá zjištění o existujících omezeních a výzvách, kterým čelí mezinárodní právo v kontextu boje proti terorismu. Bylo zdůrazněno, že kontinuální vývoj a adaptace mezinárodních právních nástrojů jsou nezbytné pro efektivní reakci na teroristické hrozby, přičemž musí být vždy respektována základní lidská práva. Limitace práce, včetně komplexnosti tématu, byly objektivně rozpoznány jako překážky pro dosažení plnějšího pochopení problematiky, avšak i přes zmíněné výzvy se podařilo odhalit klíčové aspekty a navrhnout směry dalšího výzkumu.

V závěrečné části této bakalářské práce bylo zdůrazněno, že i přes významný přínos k pochopení současné role a efektivity mezinárodních právních nástrojů v boji proti terorismu zůstává mnoho otázek otevřených. Bylo konstatováno, že další výzkum by se měl zaměřit na prohloubení analýzy interakce mezi mezinárodním právem a národními právními systémy v kontextu boje proti terorismu, a to s ohledem na rozdílné právní tradice a přístupy. Navíc, bylo zdůrazněno, že potřeba důkladnějšího zkoumání vlivu technologického vývoje, zejména používání bezpilotních letounů, na mezinárodní humanitární právo a lidská práva, představuje významnou problematiku pro budoucí práci.

Dále bylo navrženo, že by budoucí výzkum měl zahrnovat podrobnější posouzení mechanismů zajišťujících odpovědnost států a jednotlivců za porušování mezinárodního práva v kontextu terorismu. Tím by se rozšířilo porozumění možnostem právního postihu a prevence teroristických činů. Rovněž bylo zdůrazněno, že další studie by se měly věnovat posílení mezinárodní spolupráce a výměny informací mezi státy a mezinárodními organizacemi jako klíčovému prvku efektivního boje proti terorismu.

V kontextu těchto doporučení bylo zdůrazněno, že přestože byla v této práci pokryta řada důležitých aspektů, omezení rozsahu a zadání práce neumožnilo vyčerpávající zpracování všech relevantních témat. Proto byla identifikována potřeba dalšího zkoumání a výzkumu, který by překročil rámec této práce, a navrhnuta řada souvisejících témat pro budoucí akademické práce. Toto by mohlo zahrnovat detailnější studium specifických případových studií, porovnání právních přístupů v různých jurisdikcích, nebo zkoumání nově se vyvíjejících hrozeb a jejich dopadu na mezinárodní bezpečnostní architekturu.

Reference

ARNOLD, Roberta, 2004. *The ICC as a New Instrument for Repressing Terrorism*. International and Comparative Criminal Law Series, Volume: 15. Brill. ISBN 978-15-71-05328-2.

BRUCE, Gregor, 2013. *Definition of terrorism social and political effects*. Journal of Military and Veterans Health, 21(2), 26-30. ISSN 1835-1271.

CRENSHAW, Martha, 2011. *Explaining Terrorism (Political Violence)*. 1st Edition. Taylor & Francis Group. ISBN 978-0415780513.

DÖRR, Oliver, 2018. *Vienna Convention on the Law of Treaties: A Commentary*. 2nd ed. Springer. ISBN 978-3662572245.

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS (ECHR), 2021. *Big Brother Watch and Others v. The United Kingdom*. Online. HUDOC. Dostupné z: https://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-210077. [citováno 2024-03-13].

FREMUTH, Michael Lysander, 2021. *Prosecutor v. Ayyash et al. (Special Trib. Leb.)*. Online. International Legal Materials, Volume 60(Issue 3), 357-447. Dostupné z: https://doi.org/10.1017/ilm.2021.9. [citováno 2024-03-13].

GANOR, Boaz, 2002. *Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist another Man's Freedom Fighter?* Online. Police Practice and Research: An International Journal, 3(4), 287-304. Dostupné z: https://doi.org/10.1080/1561426022000032060. [citováno 2024-03-13].

GOLDER, Ben a George WILLIAMS, 2004. *What is 'Terrorism'? Problems of Legal Definition*. Online. UNSW Law Journal, 27(2), 270-295. Dostupné z: https://www.unswlawjournal.unsw.edu.au/article/what-is-terrorism-problems-of-legal-definition#. [citováno 2024-03-13].

GRAY, Christine, 2018. *International Law and the Use of Force: Foundations of Public International Law*. 4th ed. Oxford University Press. ISBN 978-0198808428.

HOFFMAN, Bruce, 2007. *Terrorism in History*. Online. Journal of Conflict Studies, 27(2), 8-28. Dostupné z: https://id.erudit.org/iderudit/jcs27_2art01. [citováno 2024-03-13].

HOLLIS, Duncan B., 2020. *The Oxford Guide to Treaties*. Second Edition. Oxford University Press. ISBN 9780198848349.

INTERNATIONAL CRIMINAL COURT (ICC), 2019. *Annual Report 2019*. Online. ICC. Dostupné z: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/itemsDocuments/A_75_324/A_75_324_E.pdf. [citováno 2024-03-13].

INTERNATIONAL CRIMINAL COURT (ICC), 2019. *The Prosecutor v. Omar Hassan Ahmad Al Bashir*. Online. CPI-ICC. Dostupné z: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/itemsDocuments/190515-al-bashir-qa-eng.pdf. [citováno 2024-03-13].

LAQUEUR, Walter, 2001. *A History of Terrorism*. 1st Edition. New York: Routledge. ISBN 9781315083483.

MCDONNELL, Thomas, 2011. *The United States, International Law and the Struggle against Terrorism*. Routledge. ISBN 9780415782425.

MEISELS, Tamar, 2009. *Defining terrorism – a typology*. Online. Critical Review of International Social and Political Philosophy, 12(3), 331–351. Dostupné z: https://doi.org/10.1080/13698230903127853. [citováno 2024-03-13].

NASUTION, Aulia Rosa, 2018. *Terrorism a Socio-Legal Study of Terrorism Acts in The Perspective of Human Rights and International Humanitarian Law*. Online. TALENTA Conference Series: Local Wisdom, Social and Arts, Vol. 1, No. 2. Dostupné z: https://doi.org/10.32734/lwsa.v1i2.203. [citováno 2024-03-13].

RICHARDS, Anthony, 2018. *Routledge Handbook of Terrorism and Counterterrorism*. 1st Edition. Routledge. ISBN 9781315744636.

ROMANIUK, Peter, 2010. *Multilateral Counter-Terrorism: The global politics of cooperation and contestation*. 1st Edition. Routledge. ISBN 9780415776486.

RUBY, Charles L., 2002. *The Definition of Terrorism*. Online. Analyses of Social Issues and Public Policy, 2(1), 9-14. Dostupné z: https://doi.org/10.1111/j.1530-2415.2002.00021.x. [citováno 2024-03-13].

SAUL, Ben, 2005. *Definition of "Terrorism" in the UN Security Council: 1985–2004*. Online. Chinese Journal of International Law, 4(1), 141–166. Dostupné z: https://doi.org/10.1093/chinesejil/jmi005. [citováno 2024-03-13].

SAUL, Ben, 2019. *The Oxford Handbook of Terrorism*. Oxford University Press. ISBN 9780198732914.

SINNAR, Shirin, 2019. *Separate and Unequal: The Law of "Domestic" and "International" Terrorism*. Online. Michigan Law Review, 117(7), 1333-1404. Dostupné z: https://doi.org/10.36644/mlr.117.7.separate. [citováno 2024-03-13].

SHUGHART, William F., 2006. *An analytical history of terrorism, 1945–2000*. Online. Public Choice, 128, 7-39. Dostupné z: https://doi.org/10.1007/s11127-006-9043-y. [citováno 2024-03-13].

SCHMID, Alex. P., 2011. *The Routledge Handbook of Terrorism Research*. Taylor & Francis. ISBN 9780203828731.

SYMEONIDOU-KASTANIDOU, Elisabeth, 2004. *Defining Terrorism*. Online. European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice, 12(1), 14–35. Dostupné z: https://doi.org/10.1163/1571817041268883. [citováno 2024-03-13].

UNITED NATIONS (UN), 1999. *International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism*. Online. United Nations Treaty Collection. Dostupné z: https://treaties.un.org/doc/db/terrorism/english-18-11.pdf. [citováno 2024-03-13].

UNITED NATIONS (UN), 2021. *The right to privacy in the digital age*. Online. OHCHR. Dostupné z: https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/2021/right-privacy-digital-age-report-2021. [citováno 2024-03-13].

UNITED NATIONS (UN), 2022. *The Use of Armed Drones in the Context of Counter-Terrorism.* Online. United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. Dostupné z:

https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/terrorism/sr/activities/20230103-Position-Paper-Use-Armed-Drones.pdf. [citováno 2024-03-13].

ORGANIZACE SPOJENÝCH NÁRODŮ (OSN), 1948. *Úmluva o zabránění a trestání zločinu genocidia*. Online. Dostupné z: https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/08/umluva-genocida.pdf. [citováno 2024-03-13].

Seznam zkratek

EU	Evropská unie
FATF	Finanční akční skupina (FATF)
FRONTEX	Evropská agentura pro správu operační spolupráce na vnějších hranicích
ICC	Mezinárodní trestní soud
ICJ	Mezinárodní soudní dvůr
ICTR	Mezinárodní trestní tribunál pro Rwandu
ICTY	Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii
IHL	mezinárodní humanitární právo
IHRL	mezinárodní právo lidských práv
INTERPOL	The International Criminal Police Organization
OSN	Organizace spojených národů
STL	Special Tribunal for Lebanon
UNODC	Úřad OSN pro drogy a kriminalitu